

Troballes monetàries-IV

TROBALLA DEL BARCELONÈS

A. M. BALAGUER

Núm.

A. N. - 10.

Lloc:

Límits del Barcelonès amb el Maresme.

Tipus de troballa:

Individual.

Composició:

AR.

Romà 1.

Dates límit:

409-411 A. D.

Data de la pèrdua:

Indeterminada per manca d'un context arqueològic revelador.

Localització:

Límits del Barcelonès amb el Maresme.

Data de la troballa:

Poc després de la Guerra Civil, vers 1940.

Circumstàncies de la troballa:

La moneda aparegué aïllada i fou trobada de forma casual pràcticament en superfície.

Descripció:

Màxim Tirà (409-411). Barcelona, siliqüia. Pes: 0,96 gr. Diàmetre: 15 mm. Cohen VIII, núm. 1, p. 201. Balaguer, núms. 1-17.

Comentaris:

Nova troballa d'una siliqüia de Màxim Tirà, proclamat emperador a la Tarraconense 409, i encunyada a Barcelona com indiquen les sigles de l'exerg SMBA (Sacra Moneta Barcinonensis). Malgrat que el context històric sembla assenyalar amb tota probabilitat l'atribució a Barcelona de les encunyacions de plata (siliqües) i les de coure d'aquest personatge, s'havia discutit si les lletres BA podrien fer referència a Bràcara (Braga), ciutat que més endavant es relacionarà amb la carrera política de Màxim. Les troballes monetàries permeten descartar decididament aquesta segona hipòtesi que, per altra banda, és poc recolzada pels aconteixements històrics.

En un estudi anterior¹ férem una àmplia anàlisi de la qüestió en la que recollíem tota l'evidència numismàtica coneguda, de Màxim Tirà i cartografiàvem les troballes. En aquella ocasió comprovàrem que de les cinc troballes conegudes quatre són de l'entorn de Barcelona o dins de Catalunya.

La troballa que avui presentem ve a reafirmar l'atribució barcelonina, avui completament acceptada. Per altra banda, ens hem assabentat que en els fons procedents d'excavacions de la Barcelona antiga, del Museu d'Història de la Ciutat, s'han identificat recentment dos exemplars més de coure d'aquest emperador, que cal sumar als altres dos d'igual procedència ja publicats.

Hem de dir, també, que darrerament hem localitzat dos exemplars més de siliqües de Màxim Tirà, que no consten en el nostre anterior recull. Es tracta de la peça de l'antiga col·lecció E. Vincke² i de l'exemplar adquirit per la col·lecció de Banca Catalana. Malauradament no coneixem el lloc de procedència d'ambdós exemplars, però el cert és que el fet de trobar-se en antigues col·leccions formades a Catalunya sembla indicar un lloc de procedència proper.

Localització actual:

Col·lecció particular.

1. A. M. BALAGUER, «Descoberta d'un nou exemplar de les rares siliqües de Màxim Tirà, atribuïdes a la seca de Barcelona». *Corpus de les emissions de Màxim*, *Numisma*, 165-167, juliol-desembre 1980, pp. 141-154.

2. Avui propietat de la Caixa d'Estalvis de Sabadell.

TROBALLA D'ANDALUSIA

A. M. BALAGUER

Núm.

A. N. - 11.

Lloc:

Andalusia.

Tipus de troballa:

Individual.

Composició:

AV.

Aràb 1.

Dates límit:

98 A. H. (716/17 A. D.).

Data de la pèrdua:

Indeterminada per manca de context arqueològic revelador.

Localització:

Lloc no determinat a Andalusia.

Data de la troballa:

Vers 1950.

Circumstàncies de la troballa:

Casual.

Descripció:

Califes omeies. Nord d'Àfrica, dinar bilingüe 98 A. H. (716/17 A. D.).

Anv.:

SLSFRTINAFRKANXCVIII

لا اله الا الله

Rev.:

INNDNINDSNSSLSCDSIHSN

لا اله الا الله

Pes: 4,24 grs. Diàmetre: 13 mm.

محمد ر

Inèdita. Similar Walker 185.

مول الله

Abreviatures:

J. WALKER, *A Catalogue of the Arab-Byzantine and Post Reform Umayyad Coins*. Londres, 1956.

Comentaris:

Interessant troballa que ens ve a completar la panoràmica de les fins ara conegudes per aquesta sèrie arab transicional.

La moneda transicional d'or nordafricana apareix sovint a Andalusia. Coneixem 5 altres troballes de monedes d'aquesta sèrie trobades a la Península. Això no és pas sorprenent si pensem que les monedes foren encunyades arran de la conquesta d'Hispania i que en aquell moment aquesta depenia de la *wilaya d'Ifriqiya*.

En un treball anterior vàrem recollir i cartografiar aquestes troballes, tot estudiant-les més àmpliament.¹

1. A. M. BALAGUER, «Nuevos datos sobre la moneda transicional árabe-musulmana de Hispania y África», *Gaceta Numismática*, 42, 1976, pp. 27-41.

TROBALLA DE YORK

A. M. BALAGUER

Núm.

A. N. - 12.

Lloc:

York (Anglaterra).

Tipus de troballa:

Individual.

Composició:

I AE (billó).

Dates límit:

(1291-1327).

Localització:

York (Anglaterra).

Data de la troballa:

1977.

Circumstàncies de la troballa:

Excavacions.

Descripció:

1. Jaume II (1291-1327). Barcelona, diner (billó) Crus. 180.

Comentaris:

Ben curiosa és la descoberta d'aquesta peça en un lloc tan llunyà, essent per ara la troballa més septentrional de moneda catalana que coneixem. La presència d'un diner barceloní a Anglaterra no ha de sorprendre pas ja que exemplars escadusser de moneda arriben fins molt lluny barrejats en el circulant.

Agraïments:

Informació deguda a la Dra. M. Archibald, del Museu Britànic.

TROBALLA DE PRATS DE REI

M. CRUSAFONT I SABATER

Núm.

A. N. - 13.

Lloc:

Prats de Rei.

Tipus de troballa:

Individual.

Composició:

1 croat de plata de Barcelona d'Alfons III (1327-1336).

Dates límit:

1327-1336, que són les del regnat d'Alfons, al llarg del qual s'encunyaren croats a la seca de Barcelona. Aquesta emissió havia començat amb Jaume II i no finalitzà fins el regnat següent de Pere III.

Localització:

Lloc indeterminat dins el terme de Prats de Rei. Comarca de l'Anoia. Catalunya.

Data de la troballa:

Vers 1960.

Circumstàncies de la troballa:

Casual en llaurar un camp.

Descripció:

1. Alfons III. Barcelona, croat (AR), Crus - 191.

Bibliografia: M. CRUSAFONT, *Numismàtica de la Corona Catalano-Aragonesa Medieval*. Madrid, 1982.

Comentaris:

Ben poca cosa pot dir-nos una troballa aïllada per ella mateixa, però un conjunt de troballes d'aquesta mena, sobretot si el recull de la informació ha estat fet de manera sistemàtica i acurada ens dirà molt sobre la circulació en un període determinat. Respecte a la troballa que comentem cal fer notar que si bé troballes aïllades de diners o de moneda menuda en general, molt més fàcil de perdre i de menys valor, són abundants no ho són pas les de moneda de plata o bé d'or. No hi ha dubte que la troballa de Prats de Rei ens aportarà quelcom el dia que estudiem conjuntament les troballes monetàries d'aquest període.

Localització actual:

Desconeguda.

Agraïments:

Devem al senyor J. M. Nuix la informació de la troballa i l'empremta de la moneda.